

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a cincea)

20 iunie 2019*

„Trimitere preliminară – Politica externă și de securitate comună – Combaterea terorismului – Măsuri restrictive îndreptate împotriva anumitor persoane și entități – Înghețarea fondurilor – Poziția comună 2001/931/PESC – Articolul 1 alineatele (4) și (6) – Regulamentul (CE) nr. 2580/2001 – Articolul 2 alineatul (3) – Decizie a Consiliului de menținere a unei organizații pe lista persoanelor, grupurilor sau entităților implicate în acte de terorism – Validitate”

În cauza C-458/15,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Landgericht Saarbrücken (Tribunalul Regional din Saarbrücken, Germania), prin decizia din 21 august 2015, primită de Curte la 28 august 2015, în procedura penală împotriva lui

K. P.,

CURTEA (Camera a cincea),

compusă din domnul K. Lenaerts, președintele Curții, îndeplinind funcția de președinte al Camerei a cincea, și domnii F. Biltgen (raportor) și C. Vajda, judecători,

avocat general: doamna E. Sharpston,

grefier: domnul D. Dittert, șef de unitate,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 12 septembrie 2018,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru K. P., de A. Golzem și de A. Nagler, Rechtsanwälte;
- pentru Consiliul Uniunii Europene, de B. Driessen și de J.-P. Hix, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de T. Ramopoulos și de F. Erlbacher, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatei generale în ședința din 24 ianuarie 2019,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: germana.

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește validitatea:
 - Deciziei 2007/445/CE a Consiliului din 28 iunie 2007 de punere în aplicare a articolului 2 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 2580/2001 privind măsuri restrictive specifice îndreptate împotriva anumitor persoane și entități în vederea combaterii terorismului și de abrogare a Deciziilor 2006/379/CE și 2006/1008/CE (JO 2007, L 169, p. 58);
 - a Deciziei 2007/868/CE a Consiliului din 20 decembrie 2007 de punere în aplicare a articolului 2 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 2580/2001 privind măsurile restrictive specifice îndreptate împotriva anumitor persoane și entități în vederea combaterii terorismului și de abrogare a Deciziei 2007/445/CE (JO 2007, L 340, p. 100);
 - a Deciziei 2008/583/CE a Consiliului din 15 iulie 2008 de punere în aplicare a articolului 2 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 2580/2001 privind măsurile restrictive specifice îndreptate împotriva anumitor persoane și entități în vederea combaterii terorismului și de abrogare a Deciziei 2007/868/CE (JO 2008, L 188, p. 21);
 - a Deciziei 2009/62/CE Consiliului din 26 ianuarie 2009 de punere în aplicare a articolului 2 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 2580/2001 privind măsurile restrictive specifice îndreptate împotriva anumitor persoane și entități în vederea combaterii terorismului și de abrogare a Deciziei 2008/583/CE (JO 2009, L 23, p. 25) și
 - a Regulamentului (CE) nr. 501/2009 al Consiliului din 15 iunie 2009 de punere în aplicare a articolului 2 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 2580/2001 privind măsurile restrictive specifice îndreptate împotriva anumitor persoane și entități în vederea combaterii terorismului și de abrogare a Deciziei 2009/62/CE (JO 2009, L 151, p. 14),

în măsura în care, prin aceste acte, Tigrii Eliberării din Tamil Eelam (denumiți în continuare „LTTE”) au fost menținuți pe lista prevăzută la articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 2580/2001 al Consiliului din 27 decembrie 2001 privind măsuri restrictive specifice îndreptate împotriva anumitor persoane și entități în vederea combaterii terorismului (JO 2001, L 344, p. 70, rectificare în JO 2010, L 52, p. 58, Ediție specială, 18/vol. 1, p. 169).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unei proceduri penale declanșate împotriva lui K. P. în legătură cu faptele prezumate de punere la dispoziție de fonduri în favoarea LTTE în perioada cuprinsă între 11 august 2007 și 27 noiembrie 2009.

Cadrul juridic

Dreptul internațional

- 3 La 28 septembrie 2001, Consiliul de Securitate al Organizației Națiunilor Unite a adoptat Rezoluția 1373 (2001) de stabilire a strategiilor de combatere prin toate mijloacele a terorismului și în special de combatere a finanțării acestuia. Punctul 1 litera c) din această rezoluție prevede, printre altele, că toate statele trebuie să înheteze fără întârziere fondurile și alte bunuri financiare ori resurse economice ale persoanelor care comit ori încearcă să comită acte teroriste ori care participă la comiterea de acte teroriste sau le facilitează, ale entităților aflate în proprietatea sau controlate de asemenea persoane și ale persoanelor sau entităților care acționează în numele sau sub conducerea unor astfel de persoane și entități.

- 4 Rezoluția menționată nu prevede o listă a persoanelor cărora trebuie să li se aplice aceste măsuri restrictive.

Dreptul Uniunii

Poziția comună 2001/931/PESC

- 5 Pentru a pune în aplicare Rezoluția 1373 (2001) a Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite, Consiliul Uniunii Europene a adoptat, la 27 decembrie 2001, Poziția comună 2001/931/PESC privind aplicarea de măsuri specifice pentru combaterea terorismului (JO 2001, L 344, p. 93, Ediție specială, 18/vol. 1, p. 179).
- 6 Articolul 1 din această poziție comună prevede:

„(1) Prezenta poziție comună se aplică, în conformitate cu dispozițiile articolelor care urmează, persoanelor, grupurilor și entităților implicate în acte de terorism, a căror listă este prevăzută în anexă.

[...]

(4) Lista din anexă este întocmită pe baza unor informații precise sau a unor elemente de dosar care arată că s-a luat o decizie de către o autoritate competentă față de persoanele, grupurile și entitățile vizate, fie că este vorba de inițierea unor cercetări sau a urmăririi penale pentru un act terorist ori de tentativa de a săvârși, de a participa la sau de a facilita un astfel de act, bazate pe probe sau indicii serioase și credibile, sau fie că este vorba de o condamnare pentru astfel de fapte. Persoanele, grupurile și entitățile identificate de Consiliul de Securitate al Organizației Națiunilor Unite ca având legătură cu terorismul și cu privire la care acesta a dispus sancțiuni pot fi incluse pe listă.

În sensul prezentului alineat, prin «autoritate competentă» se înțelege o autoritate judiciară sau, în cazul în care autoritățile judiciare nu au nicio competență în domeniul reglementat de prezentul alineat, o autoritate competentă echivalentă în acest domeniu.

[...]

(6) Numele persoanelor și ale entităților incluse pe lista din anexă vor face obiectul unei revizuri la intervale regulate, cel puțin o dată pe semestru, pentru a se asigura că menținerea lor pe listă rămâne justificată.”

- 7 Poziția comună 2001/931 cuprinde în anexă „[p]rima listă a persoanelor, grupurilor sau entităților prevăzute la articolul 1 [...]”, pe care LTTE nu figurează. Această anexă a făcut obiectul mai multor revizuri.
- 8 LTTE au fost înscrși în această listă pentru prima dată prin Poziția comună 2006/380/PESC a Consiliului din 29 mai 2006 de actualizare a Poziției comune 2001/931/PESC și de abrogare a Poziției comune 2006/231/PESC (JO 2006, L 144, p. 25, Ediție specială, 18/vol. 5, p. 100).

Regulamentul nr. 2580/2001

- 9 Considerând că era necesar un regulament pentru a pune în aplicare, la nivelul Uniunii Europene, măsurile descrise în Poziția comună 2001/931, Consiliul a adoptat Regulamentul nr. 2580/2001.

10 Articolul 2 din acest regulament prevede:

„(1) Cu excepția derogărilor autorizate în temeiul articolelor 5 și 6:

- (a) se îngheață toate fondurile, alte active financiare și resurse economice care aparțin, se află în posesia sau sunt deținute de o persoană fizică sau juridică, grup sau entitate inclusă pe lista menționată la alineatul (3);
- (b) fondurile, alte active financiare și resurse economice nu se pun, direct sau indirect, la dispoziția unei persoane fizice sau juridice, unui grup sau unei entități incluse pe lista menționată la alineatul (3), și nici nu pot fi utilizate în beneficiul acestora.

(2) Cu excepția derogărilor autorizate în temeiul articolelor 5 și 6, se interzice furnizarea de servicii financiare către sau în beneficiul persoanelor fizice sau juridice, grupurilor sau entităților incluse pe lista menționată la alineatul (3).

(3) Consiliul, hotărând în unanimitate, stabilește, revizuieste și modifică lista persoanelor, grupurilor și entităților cărora li se aplică prezentul regulament, în conformitate cu dispozițiile articolului 1 alineatele (4), (5) și (6) din Poziția comună 2001/931/PESC. Această listă enumeră:

- (i) persoanele fizice care săvârșesc sau încearcă să săvârșească un act de terorism, participă la un astfel de act sau facilitează săvârșirea acestuia;
- (ii) persoanele juridice, grupurile sau entitățile care săvârșesc sau încearcă să săvârșească un act de terorism, participă la un astfel de act sau facilitează săvârșirea acestuia;
- (iii) persoanele juridice, grupurile sau entitățile deținute sau controlate de una sau mai multe persoane fizice sau juridice, grupuri sau entități menționate la punctele (i) și (ii) sau
- (iv) persoanele fizice sau juridice, grupurile sau entitățile care acționează în numele sau la ordinul uneia sau mai multor persoane fizice sau juridice, grupuri sau entități menționate la punctele (i) și (ii).”

11 Tot la 27 decembrie 2001, Consiliul a adoptat Decizia 2001/927/CE de stabilire a listei prevăzute la articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2580/2001 (JO 2001, L 344, p. 83). LTTE nu figurau pe această listă.

Actele referitoare la înscrierea LTTE în lista prevăzută la articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2580/2001

12 Prin Decizia 2006/379/CE din 29 mai 2006 de punere în aplicare a articolului 2 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 2580/2001 și de abrogare a Deciziei 2005/930/CE (JO 2006, L 144, p. 21, Ediție specială, 18/vol. 5, p. 97), Consiliul a înscris pentru prima dată LTTE în lista prevăzută la articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2580/2001.

13 Înscrierea LTTE pe această listă a fost menținută prin Decizia 2006/1008/CE a Consiliului din 21 decembrie 2006 de punere în aplicare a articolului 2 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 2580/2001 (JO 2006, L 379, p. 123, Ediție specială, 18/vol. 6, p. 66), apoi prin actele în discuție în litigiul principal ale Consiliului, și anume prin Deciziile 2007/445, 2007/868, 2008/583 și 2009/62, precum și prin Regulamentul nr. 501/2009. Expunerea de motive a fiecăruia dintre aceste acte a fost comunicată LTTE după adoptarea acestora.

Dreptul german

- 14 Articolul 34 din Außenwirtschaftsgesetz (Legea privind comerțul exterior, denumită în continuare „AWG”), în versiunea aplicabilă între 8 aprilie 2006 și 23 aprilie 2009, prevedea:

„[...]”

(4) Se pedepsește cu o pedeapsă privativă de libertate de la șase luni la cinci ani orice persoană care

[...]

2. încalcă o interdicție, direct aplicabilă și publicată în *Bundesanzeiger*, privind exportul, vânzarea, furnizarea, punerea la dispoziție, cesiunea, prestarea de servicii, investițiile, asistența sau eludarea interdicției respective, care este prevăzută de un act juridic al Comunităților Europene prin care se urmărește punerea în aplicare a unei sancțiuni economice adoptate de Consiliul Uniunii Europene în domeniul politicii externe și de securitate comună.

[...]

(6) Se pedepsește cu o pedeapsă privativă de libertate care nu poate fi mai mică de doi ani orice persoană care

[...]

2. săvârșește un act descris la alineatele (1), (2) sau (4) în schimbul primirii unor foloase sau în calitate de membru al unei grupări care s-a constituit în vederea săvârșirii continue a unor astfel de infracțiuni, cu participarea unui alt membru al grupării.

[...]”

- 15 Articolul 34 din AWG, în versiunea aplicabilă între 24 aprilie 2009 și 11 noiembrie 2010, avea următorul cuprins:

„[...]”

(4) Se pedepsește cu o pedeapsă privativă de libertate de la șase luni la cinci ani orice persoană care

[...]

2. încalcă o interdicție, direct aplicabilă și publicată în *Bundesanzeiger*, privind exportul, importul, tranzitul, deplasarea, vânzarea, furnizarea, punerea la dispoziție, cesiunea, prestarea de servicii, investițiile, asistența sau eludarea, interdicție care este prevăzută de un act juridic al Comunităților Europene prin care se urmărește punerea în aplicare a unei sancțiuni economice adoptate de Consiliul Uniunii Europene în domeniul politicii externe și de securitate comună. [...]

[...]

(6) Se pedepsește cu o pedeapsă privativă de libertate care nu poate fi mai mică de doi ani orice persoană care

[...]

2. săvârșește un act descris la alineatele (1), (2) sau (4) cu titlu profesional sau în calitate de membru al unei grupări care s-a constituit în vederea săvârșirii continue a unor astfel de infracțiuni, cu participarea unui alt membru al grupării.

[...]”

16 Ca urmare a unei revizuri a AWG, aceste dispoziții figurează, în prezent, în esență la articolul 18 alineatele (1) și (8) din această lege.

Litigiul principal și întrebarea preliminară

17 În cadrul unei proceduri de anchetă împotriva unor terți, domiciliul lui K. P. a fost percheziționat. Printre obiectele confiscate se aflau chitanțe ale unor donații în bani în favoarea LTTE și tracturi publicitare în legătură cu un eveniment organizat de aceștia din urmă.

18 Suspectat că ar fi responsabilul local al comitetului de coordonare tamil în Saarland (landul Saarland, Germania), K. P. a fost acuzat de Staatsanwaltschaft Saarbrücken (Parchetul din Saarbrücken, Germania) că a săvârșit, în grup și în 43 de cazuri de concurs ideal, o încălcare a articolului 34 alineatul (4) punctul 2 și a articolului 34 alineatul (6) punctul 2 din AWG. Astfel, persoana în cauză ar fi colectat, între 11 august 2007 și 27 noiembrie 2009, de la tamili care locuiesc în Germania, donații în valoare de 69 385 de euro și le-ar fi transmis comitetului de coordonare tamil stabilit în Oberhausen (Germania) în vederea finanțării luptei armate împotriva guvernului central srilankez.

19 În ședința din 1 iulie 2015 în fața instanței de trimitere, K. P. a susținut că înscrierea LTTE în lista prevăzută la articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2580/2001 era nevalidă și, prin urmare, nu putea constitui temeiul juridic al unei condamnări penale pentru perioada în discuție în litigiul principal.

20 În această privință, K. P. s-a referit, pe de o parte, la Hotărârea din 29 iunie 2010, E și F (C-550/09, EU:C:2010:382), prin care Curtea a constatat nevaliditatea înscrierii în această listă a unei alte organizații (Devrimci Halk Kurtulus Partisi-Cephesi) și, pe de altă parte, la Hotărârea Tribunalului Uniunii Europene din 16 octombrie 2014, LTTE/Consiliul (T-208/11 și T-508/11, EU:T:2014:885), prin care acesta a dispus anularea regulamentelor de punere în aplicare adoptate de Consiliu în cursul anilor 2011-2014, în măsura în care acestea i-au menținut pe LTTE pe lista respectivă. Or, aceleași motive de anulare ar fi aplicabile deciziilor și regulamentului Consiliului în discuție în litigiul principal.

21 Instanța de trimitere arată că dispozițiile penale din AWG fac trimitere, pentru a defini elementele constitutive ale unei infracțiuni, la alte dispoziții legale, precum deciziile Consiliului de punere în aplicare a unor sancțiuni economice în domeniul politicii externe și de securitate comună.

22 Instanța de trimitere consideră că trebuie să se verifice, așadar, dacă, în ceea ce privește cauza în discuție în litigiul principal, înscrierea LTTE în lista prevăzută la articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2580/2001 este validă pentru perioada cuprinsă între 11 august 2007 și 27 noiembrie 2009.

23 Astfel, având în vedere motivele invocate în Hotărârea din 16 octombrie 2014, LTTE/Consiliul (T-208/11 și T-508/11, EU:T:2014:885), ar exista îndoeli cu privire la aspectul dacă o astfel de înscriere a fost efectuată cu respectarea condițiilor impuse, cu precizarea că perioada în discuție în litigiul principal este anterioară celor în discuție în cauzele în care s-a pronunțat această hotărâre.

24 În ipoteza în care înscrierea LTTE în aceeași listă ar trebui declarată nevalidă, interdicția de punere la dispoziție prevăzută la articolul 2 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 2580/2001 ar dispărea.

- 25 Instanța de trimitere adaugă că cererea de decizie preliminară este admisibilă, dat fiind că K. P. nu era vizat în mod direct de deciziile și de regulamentul în discuție în litigiul principal, în sensul articolului 263 TFUE, și că o acțiune în anulare introdusă de persoana interesată împotriva acestor acte nu ar fi fost admisibilă.
- 26 În aceste condiții, Landgericht Saarbrücken (Tribunalul Regional din Saarbrücken) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Este nevalidă înscrierea [LTTE] în lista prevăzută la articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul [nr. 2580/2001] între 11 august 2007 și 27 noiembrie 2009 inclusiv, în special în temeiul Deciziilor Consiliului

- din 28 iunie 2007 ([2007/445]);
- din 20 decembrie 2007 ([2007/868], astfel cum a fost modificată prin decizia rectificativă din aceeași dată);
- din 15 iulie 2008 ([2008/583]);
- din 26 ianuarie 2009 ([2009/62])

și al Regulamentului [nr. 501/2009] din 15 iunie 2009?”

Cu privire la întrebarea preliminară

- 27 Prin intermediul întrebării preliminare, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă actele Consiliului în discuție în litigiul principal sunt valide, în măsura în care au menținut înscrierea LTTE în lista prevăzută la articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2580/2001.
- 28 În special, aceasta urmărește să afle dacă motivele care au condus Tribunalul, în Hotărârea din 16 octombrie 2014, LTTE/Consiliul (T-208/11 și T-508/11, EU:T:2014:885), al cărei dispozitiv a fost confirmat de Hotărârea Curții din 26 iulie 2017, Consiliul/LTTE (C-599/14 P, EU:C:2017:583), să anuleze actele Consiliului care au menținut LTTE pe această listă în cursul anilor 2011-2014 pot fi de asemenea invocate împotriva actelor Consiliului în discuție în litigiul principal.

Cu privire la admisibilitatea cererii de decizie preliminară

- 29 Potrivit unei jurisprudențe constante, revine instanței naționale în fața căreia se invocă o chestiune referitoare la validitatea unui act adoptat de instituțiile Uniunii Europene sarcina de a aprecia dacă o decizie în această privință îi este necesară pentru a pronunța o hotărâre și, prin urmare, să solicite Curții să se pronunțe cu privire la această chestiune (a se vedea în acest sens Hotărârea din 8 iulie 2010, Afton Chemical, C-343/09, EU:C:2010:419, punctul 13, precum și Hotărârea din 4 mai 2016, Philip Morris Brands și alții, C-547/14, EU:C:2016:325, punctul 31).
- 30 În această privință, trebuie amintit că orice parte are dreptul să invoce în fața instanței naționale sesizate nevaliditatea dispozițiilor cuprinse în acte ale Uniunii care constituie fundamentul unei decizii sau al unui act național adoptat împotriva sa, ceea ce poate determina instanța respectivă, care nu este competentă să constate ea însăși o astfel de nevaliditate, să adreseze Curții, în această privință, o întrebare preliminară (a se vedea în acest sens Hotărârea din 29 iunie 2010, E și F, C-550/09, EU:C:2010:382, punctul 45).

- 31 Recunoașterea acestui drept presupune totuși că partea în cauză nu dispunea de dreptul de a introduce, în temeiul articolului 263 TFUE, o acțiune directă împotriva acestor dispoziții, ale căror consecințe le suportă fără să fi fost în măsură să solicite anularea acestora (Hotărârea din 29 iunie 2010, E și F, C-550/09, EU:C:2010:382, punctul 46).
- 32 În speță, deși înscrierea LTTE în lista prevăzută la articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2580/2001 în perioada cuprinsă între 11 august 2007 și 27 noiembrie 2009 a contribuit, în temeiul articolului 34 alineatul (4) din AWG, la fundamentarea actului de punere sub acuzare care îl vizează pe K. P., instanța de trimitere amintește în mod întemeiat că acesta din urmă nu ar fi putut să introducă o acțiune directă împotriva actelor Consiliului în discuție în litigiul principal.
- 33 Astfel, K. P. nu a făcut obiectul unei înscrieri cu titlu personal în lista prevăzută la articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2580/2001, această înscriere vizându-i pe LTTE ca organizație. În plus, astfel cum a arătat doamna avocată generală la punctul 30 din concluzii, din elementele dosarului de care dispune Curtea reiese că K. P. ar fi ocupat un post de responsabil local al unui comitet de coordonare tamil, parte a unei structuri organizatorice riguros ierarhică sub supravegherea responsabililor la nivel teritorial și a altor responsabili pentru Germania. Având în vedere poziția pe care persoana interesată ar fi ocupat-o în această ierarhie, nu există nicio îndoială că acesteia nu i s-ar fi conferit competența de a îi reprezenta pe LTTE în cadrul unei acțiuni în anulare introduse în fața instanței Uniunii împotriva actelor în discuție în litigiul principal. De asemenea, nu se poate considera, în mod evident, ca era vizată individual de aceste acte, în sensul articolului 263 alineatul (4) TFUE, din moment ce nu este afectată de către acestea, date fiind anumite calități care îi sunt specifice sau o situație de fapt care îl caracterizează în raport cu orice altă persoană (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 ianuarie 2007, PKK și KNK/Consiliul, C-229/05 P, EU:C:2007:32, punctele 72-74).
- 34 Rezultă din ceea ce precedă că întrebarea preliminară este admisibilă.

Cu privire la fondul întrebării preliminare

Cu privire la întinderea examinării validității

- 35 Din spiritul de cooperare care trebuie să guverneze procedura trimiterii preliminare reiese că este indispensabilă expunerea de către instanța națională, în decizia sa de trimitere, a motivelor exacte pentru care consideră că un răspuns la întrebările sale privind interpretarea sau validitatea anumitor dispoziții din dreptul Uniunii este necesar pentru soluționarea litigiului (Hotărârea din 4 mai 2016, Philip Morris Brands și alții, C-547/14, EU:C:2016:325, punctul 47).
- 36 Prin urmare, este important ca instanța națională să indice în special motivele exacte care au determinat-o să ridice problema validității anumitor dispoziții din dreptul Uniunii și să expună motivele de nevaliditate care, în consecință, consideră că pot fi reținute. O astfel de cerință reiese și din articolul 94 litera (c) din Regulamentul de procedură al Curții (Hotărârea din 4 mai 2016, Philip Morris Brands și alții, C-547/14, EU:C:2016:325, punctul 48 și jurisprudența citată).
- 37 Informațiile furnizate în deciziile de trimitere sunt destinate nu numai să permită Curții să dea răspunsuri utile, ci și să ofere guvernelor statelor membre, precum și celorlalte persoane interesate posibilitatea de a prezenta observații, conform articolului 23 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene. Revine Curții obligația de a veghea ca această posibilitate să fie menținută, ținând seama de faptul că, în temeiul acestui articol, părților interesate le sunt notificate numai deciziile de trimitere însoțite de o traducere în limba oficială a fiecărui stat membru, iar nu și dosarul național transmis eventual Curții de instanța de trimitere (Hotărârea din 4 mai 2016, Philip Morris Brands și alții, C-547/14, EU:C:2016:325, punctul 49, precum și jurisprudența citată).

- 38 Din cele ce precedă reiese că, în cadrul unei întrebări privind validitatea unei dispoziții de drept al Uniunii, Curtea trebuie să examineze validitatea unei astfel de dispoziții în lumina motivelor de nevaliditate enunțate în decizia de trimitere.
- 39 În speță, instanța de trimitere ridică problema validității a cinci acte ale Consiliului care au menținut înscrierea LTTE în lista prevăzută la articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2580/2001, și anume Deciziile 2007/445, 2007/868, 2008/583 et 2009/62, precum și Regulamentul nr. 501/2009.
- 40 Pe de altă parte, instanța de trimitere se referă în mod expres la motivele care au determinat Tribunalul, în Hotărârea din 16 octombrie 2014, LTTE/Consiliul (T-208/11 și T-508/11, EU:T:2014:885), să dispună anularea înscrierii LTTE în lista respectivă în cursul anilor 2011-2014, anulare care a fost confirmată prin Hotărârea Curții din 26 iulie 2017, Consiliul/LTTE (C-599/14 P, EU:C:2017:583).
- 41 În cererea sa motivată în vederea desfășurării unei ședințe, K. P. a arătat totuși că revine de asemenea Curții, în cadrul prezentei cauze, obligația de a aprecia validitatea deciziei Consiliului prin care s-a efectuat înscrierea inițială a LTTE în lista prevăzută la articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2580/2001, în speță Decizia 2006/379. Astfel, după cum rezultă din cuprinsul punctului 51 din Hotărârea din 26 iulie 2017, Consiliul/LTTE (C-599/14 P, EU:C:2017:583), menținerea unei persoane, a unui grup sau a unei entități pe această listă nu ar constitui în realitate decât prelungirea includerii inițiale. În plus, instanța de trimitere s-ar fi referit în mod expres la Hotărârea din 29 iunie 2010, E și F (C-550/09, EU:C:2010:382, punctul 55), în care Curtea a invalidat înscrierea unei entități în lista respectivă ca urmare a faptului că nici decizia prin care s-a efectuat înscrierea acestei entități în aceeași listă, nici deciziile subsecvente de menținere a acestei înscrieri nu fuseseră însoțite de o motivare suficientă cu privire la condițiile legale de aplicare a Regulamentului nr. 2580/2001.
- 42 Cu toate acestea, pe de o parte, spre deosebire de cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 29 iunie 2010, E și F (C-550/09, EU:C:2010:382), în care niciuna dintre deciziile în cauză nu cuprindea o expunere de motive, din cuprinsul punctului 13 din prezenta hotărâre reiese că actele în discuție în litigiul principal sunt toate însoțite de o expunere de motive pentru care, potrivit Consiliului, menținerea înscrierii LTTE în lista prevăzută la articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2580/2001 rămânea justificată.
- 43 Pe de altă parte, constatarea efectuată la punctul 51 din Hotărârea din 26 iulie 2017, Consiliul/LTTE (C-599/14 P, EU:C:2017:583), potrivit căreia menținerea unei persoane, a unui grup sau a unei entități pe lista prevăzută la articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2580/2001 constituie în esență prelungirea includerii inițiale trebuie interpretată în cadrul verificării persistenței riscului de implicare a acestei persoane, a acestui grup sau a acestei entități în activități teroriste, singura problemă relevantă pentru a aprecia oportunitatea unei astfel de mențineri fiind, în principiu, dacă în intervalul scurs de la data înscrierii în discuție sau de la momentul revizuirii precedente s-a schimbat situația de fapt într-o asemenea măsură încât nu se mai poate trage aceeași concluzie referitoare la acest risc (a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 iulie 2017, Consiliul/LTTE, C-599/14 P, EU:C:2017:583, punctul 46).
- 44 Astfel, decizia inițială de înscriere a unei persoane, a unui grup sau a unei entități în lista prevăzută la articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2580/2001 și actul subsecvent care menține această înscriere sunt două măsuri juridice distincte, adoptate pe temeuri juridice diferite, prima fiind întemeiată pe articolul 1 alineatul (4) din Poziția comună 2001/931 și care presupune existența unei decizii naționale emise de o autoritate competentă, iar cea de a doua pe articolul 1 alineatul (6) din aceeași poziție comună și care nu impune existența unei astfel de decizii naționale. Această distincție se explică prin faptul că menținerea unei persoane, a unui grup sau a unei entități pe respectiva listă constituie nu numai prelungirea includerii inițiale, ci presupune mai ales persistența riscului de

implicare a acestei persoane, a acestui grup sau a acestei entităţii în acte teroriste, așa cum a constatat inițial Consiliul (a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 iulie 2017, Consiliul/LTTE, C-599/14 P, EU:C:2017:583, punctele 59-61).

- 45 În aceste împrejurări și în măsura în care instanța de trimitere nu a formulat în mod expres o cerere în acest sens, prezenta cerere de decizie preliminară privind validitatea unor acte ale Consiliului prin care se dispune menținerea înscrierii LTTE în lista prevăzută la articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2580/2001 în perioada în discuție nu implică obligația Curții de a examina validitatea deciziei prin care s-a dispus prima înscriere.
- 46 Extinderea controlului validității la acte care nu sunt vizate de trimiterea preliminară ar risca de altfel, după cum a arătat doamna avocată generală la punctul 36 din concluzii, să priveze părțile interesate de posibilitatea de a prezenta observații, în conformitate cu articolul 23 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, și să aducă atingere dreptului lor la apărare.

Cu privire la validitatea actelor în discuție în litigiul principal

- 47 Astfel cum reiese din cuprinsul punctului 28 din prezenta hotărâre, revine Curții sarcina să examineze validitatea deciziilor și a regulamentului Consiliului în discuție în litigiul principal având în vedere anularea actelor prin care se dispune menținerea LTTE în cursul anilor 2011-2014 pronunțată de Tribunal în Hotărârea din 16 octombrie 2014, LTTE/Consiliul (T-208/11 și T-508/11, EU:T:2014:885), și confirmată de Curte în Hotărârea din 26 iulie 2017, Consiliul/LTTE (C-599/14 P, EU:C:2017:583).
- 48 În această privință, trebuie să se sublinieze că, atunci când validitatea unei decizii prin care se dispune menținerea unei persoane, a unui grup sau a unei entități pe lista prevăzută la articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2580/2001 este contestată în fața instanței Uniunii, aceasta trebuie să verifice în special, pe de o parte, respectarea obligației de motivare prevăzute la articolul 296 TFUE și, în consecință, caracterul suficient de precis și de concret al motivelor invocate, precum și, pe de altă parte, aspectul dacă aceste motive sunt susținute cu dovezi (a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 iulie 2017, Consiliul/LTTE, C-599/14 P, EU:C:2017:583, punctul 70). Este necesar să se precizeze că, în speță, întrebările instanței de trimitere privesc exclusiv respectarea de către Consiliu a obligației sale de motivare în ceea ce privește actele în discuție în litigiul principal.
- 49 În acest context, este de asemenea necesar să se amintească că motivarea trebuie să menționeze în mod clar și neechivoc raționamentul instituției care a emis actul, astfel încât să dea posibilitatea persoanelor interesate să ia cunoștință de temeiurile măsurii luate în scopul aprecierii temeiniciei, iar instanței competente să își exercite controlul (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 noiembrie 2012, Al-Aqsa/Consiliul și Țările de Jos/Al-Aqsa, C-539/10 P și C-550/10 P, EU:C:2012:711, punctul 138, Hotărârea din 29 iunie 2010, E și F, C-550/09, EU:C:2010:382, punctul 54, precum și Hotărârea din 26 iulie 2017, Consiliul/LTTE, C-599/14 P, EU:C:2017:583, punctul 29).
- 50 În ceea ce privește condițiile în care Consiliul poate, în cadrul revizuirii includerii unei persoane sau a unei entități în lista prevăzută la articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2580/2001, să decidă menținerea acestei înscrieri, trebuie să se arate, astfel cum a fost deja amintit la punctul 44 din prezenta hotărâre, că articolul 1 din Poziția comună 2001/931 stabilește o distincție între, pe de o parte, includerea inițială a unei persoane, a unui grup sau a unei entități în lista respectivă, prevăzută la alineatul (4) al acestuia, și, pe de altă parte, menținerea pe lista respectivă a unei persoane sau a unei entități deja incluse în aceasta, prevăzută la alineatul (6) (a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 iulie 2017, Consiliul/LTTE, C-599/14 P, EU:C:2017:583, punctul 58).
- 51 Deși decizia inițială de înscriere în lista prevăzută la articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2580/2001 impune Consiliului să își fundamenteze această înscriere pe informații precise sau pe elemente de dosar care arată că s-a luat o decizie de către o autoritate competentă, în schimb, în ceea

ce privește deciziile subsecvente de menținere pe această listă, această instituție are obligația de a prezenta elemente care să permită să se demonstreze că aceasta a verificat dacă, în intervalul scurs de la data înscrierii inițiale sau de la momentul revizuirii precedente, s-a schimbat situația de fapt într-o asemenea măsură încât nu se mai poate trage aceeași concluzie în ceea ce privește implicarea persoanei, a grupului sau a entității în discuție în activități teroriste (a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 iulie 2017, Consiliul/LTTE, C-599/14 P, EU:C:2017:583, punctele 45 și 46, precum și jurisprudența citată).

- 52 În cadrul verificării persistenței riscului de implicare a persoanei, a grupului sau a entității în cauză în activități de terorism, pe lângă soarta rezervată ulterior deciziei naționale care a fost utilizată drept temei pentru includerea inițială a acestei persoane, a acestui grup sau a acestei entități în lista prevăzută la articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2580/2001, trebuie să se țină seama în special de elemente factuale mai recente, care demonstrează că riscul menționat subzistă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 iulie 2013, Comisia și alții/Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P și C-595/10 P, EU:C:2013:518, punctul 156, precum și Hotărârea din 26 iulie 2017, Consiliul/LTTE, C-599/14 P, EU:C:2017:583, punctele 52 și 54).
- 53 În speță, din expunerea de motive a actelor în discuție în litigiul principal reiese că Consiliul s-a întemeiat, pentru a menține înscrierea LTTE în lista prevăzută la articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2580/2001, în special pe două decizii adoptate de autoritățile competente din Regatul Unit în cursul anului 2001 și care au fost utilizate drept temei pentru includerea inițială a LTTE în această listă, precum și pe existența a douăsprezece acte care intră în sfera noțiunii de „act de terorism” în sensul articolului 1 alineatul (3) din Poziția comună 2001/931, care le puteau fi imputate.
- 54 Prin urmare și astfel cum a arătat doamna avocată generală la punctele 51-53 din concluzii, aceste expuneri de motive permiteau LTTE să cunoască motivele specifice și concrete pentru care Consiliul considerase că înscrierea numelor lor în lista respectivă trebuia menținută.
- 55 În ceea ce privește chestiunea dacă aceste motive erau suficiente pentru a demonstra persistența riscului de implicare a LTTE în activitățile teroriste, trebuie amintit că, în Hotărârea din 26 iulie 2017, Consiliul/LTTE (C-599/14 P, EU:C:2017:583), în care era în discuție legalitatea actelor care au menținut înscrierea LTTE în lista prevăzută la articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2580/2001 în cursul anilor 2011-2014, Curtea a arătat, mai întâi, că un interval de timp considerabil s-a scurs între adoptarea, în cursul anului 2001, a deciziilor Regatului Unit care au fost utilizate drept temei pentru includerea inițială în această listă și adoptarea actelor care au menținut înscrierea respectivă în cursul anilor 2011-2014. Curtea a constatat, ulterior, că, astfel cum reieșea din expunerile de motive ale acestor acte, LTTE suferise o înfrângere militară, anunțată de guvernul srilankez în luna mai a anului 2009, care slăbise în mod semnificativ această organizație. Curtea a dedus de aici că Consiliul era obligat să își fundamenteze menținerea LTTE pe lista respectivă pe elemente mai recente, care să fi demonstrat că riscul de implicare a LTTE în activități de terorism subzista (a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 iulie 2017, Consiliul/LTTE, C-599/14 P, EU:C:2017:583, punctul 55).
- 56 În această privință, trebuie să se constate, în primul rând, că, în speță, o perioadă de timp mai scurtă s-a scurs între adoptarea deciziilor naționale care au fost utilizate drept temei pentru includerea inițială a LTTE în lista prevăzută la articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2580/2001 și adoptarea actelor în discuție în litigiul principal.
- 57 Astfel cum a arătat doamna avocată generală la punctul 60 din concluzii, între data ultimului act terorist invocat de Consiliu în diferitele sale expuneri de motive, și anume 16 octombrie 2006, și primul act în discuție în litigiul principal, și anume Decizia 2007/445, adoptată la 28 iunie 2007, s-au scurs cu puțin peste opt luni. În plus, mai puțin de doi ani separă acest prim act și ultimul act în discuție în litigiul principal, și anume Regulamentul nr. 501/2009, adoptat la 15 iunie 2009. Prin urmare, nu se poate considera că actele de terorism săvârșite în cursul anului 2006 coroborate cu

deciziile naționale ale autorităților competente din Regatul Unit, adoptate în cursul anului 2001, constituiau elemente de fapt prea îndepărtate în timp pentru a justifica menținerea înscrierii LTTE în lista prevăzută la articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2580/2001, prin adoptarea actelor în discuție în litigiul principal.

- 58 În al doilea rând, în ceea ce privește evoluția materială a împrejurărilor, Curtea a statuat deja că înfrângerea militară suferită de LTTE în luna mai a anului 2009 constituia o schimbare importantă a circumstanțelor, care ar putea să pună în discuție persistența riscului de implicare a LTTE în activitățile de terorism, și că Consiliul avea obligația să menționeze, în expunerile de motive ale deciziilor adoptate în cursul anilor 2011-2014 de menținere a LTTE pe lista prevăzută la articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2580/2001, elemente care să poată fundamenta aprecierea sa potrivit căreia, în pofida înfrângerii militare menționate, LTTE avea probabil intenția de a continua atacurile teroriste în Sri Lanka (a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 iulie 2017, Consiliul/LTTE, C-599/14 P, EU:C:2017:583, punctul 79).
- 59 Or, în speță, deși înfrângerea militară a LTTE a intervenit la 15 mai 2009, trebuie să se arate că Regulamentul nr. 501/2009, care a fost adoptat la 15 iunie 2009 și care constituie astfel, printre actele în discuție în litigiul principal, singurul care a intervenit ulterior acestei înfrângeri, nu menționează nici acest eveniment și nici, *a fortiori*, motivele pentru care era necesar ca LTTE să fie, în pofida acestuia, menținuți pe lista respectivă.
- 60 Desigur, astfel cum a arătat doamna avocată generală la punctul 61 din concluzii, perioada semestrială la sfârșitul căreia înscrierea unei persoane, a unui grup sau a unei entități trebuie să facă obiectul unei revizui în conformitate cu articolul 1 alineatul (6) din Poziția comună 2001/931 este o perioadă scurtă, astfel încât, inclusiv în cazul neproducerii unui act terorist într-o anumită perioadă sau chiar în cazul unei înfrângeri militare care a survenit cu o lună înainte de expirarea acestei perioade, menținerea pentru o nouă perioadă poate fi considerată o măsură de precauție.
- 61 Astfel, având în vedere puterea de apreciere de care dispune Consiliul în cadrul măsurilor preventive pentru a împiedica activitățile teroriste și pentru a asigura un echilibru just între menținerea păcii și a securității internaționale și protecția libertăților și a drepturilor fundamentale ale persoanei vizate, trebuie să îi fie recunoscută Consiliului dreptul de a menține o persoană, un grup sau o entitate pe lista prevăzută la articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2580/2001, chiar și după încetarea recentă a activității teroriste propriu-zise, dacă împrejurările justifică acest lucru.
- 62 Cu toate acestea, în speță, chiar presupunând că Consiliul a considerat că, în pofida înfrângerii militare suferite, era prematur să se efectueze retragerea LTTE de pe această listă, acesta era însă obligat, în temeiul obligației de motivare care îi revenea, să expună motivele acestei decizii. Lipsa oricărei explicații în această privință constituie, așadar, astfel cum a arătat doamna avocată generală la punctul 66 din concluzii, o neregulă în sensul articolului 296 TFUE care atrage nevaliditatea Regulamentului nr. 501/2009.
- 63 Rezultă din tot ceea ce precedă că examinarea întrebării preliminare nu a evidențiat niciun element de natură să afecteze validitatea Deciziilor 2007/445, 2007/868, 2008/583 și 2009/62. În schimb, Regulamentul nr. 501/2009 este nevalid, în măsura în care, prin acesta, LTTE au fost menținuți pe lista prevăzută la articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2580/2001.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 64 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a cincea) declară:

- 1) **Examinarea întrebării preliminare nu a evidențiat niciun element de natură să afecteze validitatea:**
 - Deciziei 2007/445/CE a Consiliului din 28 iunie 2007 de punere în aplicare a articolului 2 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 2580/2001 privind măsuri restrictive specifice îndreptate împotriva anumitor persoane și entități în vederea combaterii terorismului și de abrogare a Deciziilor 2006/379/CE și 2006/1008/CE;
 - a Deciziei 2007/868/CE a Consiliului din 20 decembrie 2007 de punere în aplicare a articolului 2 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 2580/2001 privind măsurile restrictive specifice îndreptate împotriva anumitor persoane și entități în vederea combaterii terorismului și de abrogare a Deciziei 2007/445/CE;
 - a Deciziei 2008/583/CE a Consiliului din 15 iulie 2008 de punere în aplicare a articolului 2 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 2580/2001 privind măsurile restrictive specifice îndreptate împotriva anumitor persoane și entități în vederea combaterii terorismului și de abrogare a Deciziei 2007/868/CE și
 - a Deciziei 2009/62/CE Consiliului din 26 ianuarie 2009 de punere în aplicare a articolului 2 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 2580/2001 privind măsurile restrictive specifice îndreptate împotriva anumitor persoane și entități în vederea combaterii terorismului și de abrogare a Deciziei 2008/583/CE.
- 2) **Regulamentul (CE) nr. 501/2009 al Consiliului din 15 iunie 2009 de punere în aplicare a articolului 2 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 2580/2001 privind măsurile restrictive specifice îndreptate împotriva anumitor persoane și entități în vederea combaterii terorismului și de abrogare a Deciziei 2009/62/CE este nevalid, în măsura în care, prin acesta, Tigrii Eliberării din Tamil Eelam au fost menținuți pe lista prevăzută la articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 2580/2001 al Consiliului din 27 decembrie 2001 privind măsuri restrictive specifice îndreptate împotriva anumitor persoane și entități în vederea combaterii terorismului.**

Semnături